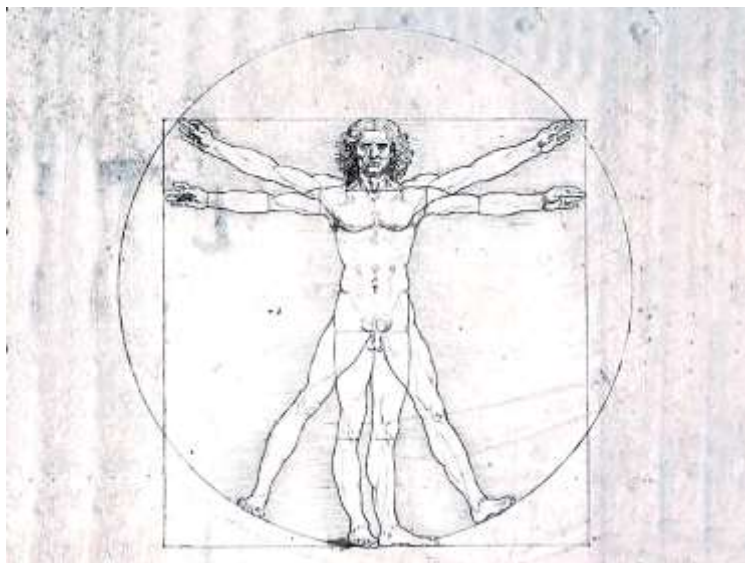

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ВІКОВІ СКЛАДОВІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

(Матеріали Міжнародної студентської наукової конференції
Рівне, 16-17 березня 2007 р.)

Рівне, 2007

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини. Матеріали Міжнародної студентської наукової конференції. Рівне, 16-17 березня 2007 р. Рівне, РДГУ, 2007. – 198 с.

Редакційна колегія:

- Воробйов А.М.** – професор, проректор з навчальної роботи, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ, Заслужений працівник освіти України – голова;
- Лико Д.В.** - професор, академік УЕАН, Заслужений працівник освіти України, декан психолого-природничого факультету РДГУ;
- Романюк В.Л.** – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ
- Артемова О.І.** – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;
- Безлюдна В.І.** - доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;
- Главінська О.Д.** – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;
- Грюк І.Б.** – доцент, завідувач кафедри біології та прикладної екології РДГУ;
- Марциновський В.П.** – професор, завідувач кафедри анатомії та фізіології РДГУ;
- Мельник В.Й.** - доцент кафедри біології та прикладної екології РДГУ;
- Павелків В.Р.** – кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Матеріали обговорені та рекомендовані до друку на засіданні науково-методичної ради психолого-природничого факультету РДГУ. Протокол № 3, від 9 березня 2007 р.

ЗМІСТ

Вступ	3
Павлов І.П. Лист до молоді	4
Секція I. Техногенне забруднення довкілля і розлади психіки та поведінки	5
Лико Д.В., Мельник В.Й. Вплив стану довкілля на здоров'я людей	5
Алтухова Анастасія. Вплив екологічних криз і катастроф на психічне здоров'я людини	8
Кравчук Володимир. Вплив та наслідки забруднення атмосферного повітря міста автотранспортом	11
Буткевич Сергій. До проблем становлення екологічної психології	14
Донець Світлана. Психологічні наслідки техногенних катастроф ..	15
Дідусенко Галина. Якість поверхневих вод Рівненщини	18
Денисюк Оксана. Екологічні складові психічного здоров'я	19
Ігнатієва Анастасія. Психологічні особливості дітей, що мешкають у зоні посиленого радіоекологічного контролю	22
Белеля Марина. Екологічна оцінка якості води р. Іква в межах Рівненської області	25
Кушнір В.М., Панасюк В.Ю., Кириченко О. Порушення психофізіологічних процесів і їх профілактика	27
Латюк Ірина. До проблеми визначення екологічної культури особистості	29
Лико Сергій. Зернисті фосфорити у сільськогосподарському виробництві	34
Максимець Оксана. Наслідки акумуляції радіонуклідів у деревині та продукції із деревини	36
Мантула М. Якість води р. Устя та здоров'я жителів міста	40
Миронець Марина. Роль реабілітаційної діяльності психологічної служби системи освіти у збереженні психологічного здоров'я постраждалих від техногенних катастроф	44
Ожаровська Світлана. Соціально-психологічна складова наслідків Чорнобильської катастрофи	46
Пілічук Ольга. Дослідження віддалених наслідків техногенних катастроф на прикладі переселених чорнобильців Миколаївської області	48

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Сахневич Людмила. Вплив промислових викидів Рокитнівського склозаводу на якість атмосферного повітря	51
Фількевич Вікторія. Техногенне забруднення довкілля і розлади психіки та поведінки	53
Хабаров Володимир. Дослідження внутрішнього опромінення населення контрольованої зони Рівненської АЕС.....	56
Хильчук Ольга. Вплив іонізуючого випромінювання на організм людини.....	58
Шаправський Олександр. Техногенне забруднення атмосферного повітря м. Рівне промисловими викидами КТП «Теплокомуненергія»	63
Секція II. Вікові та гендерні аспекти психічного здоров'я особистості	66
Осьмак Л.П., Андрущенко Оксана. Гендерні особливості конфліктної поведінки підлітків	66
Вітрук Алла. Негативний вплив телебачення на психіку підлітків ..	68
Галабурда Лідія. Професійні інтереси як компонент психічного здоров'я особистості	70
Гусаківська Світлана. Психологічні чинники адитивної поведінки підлітків.....	72
Дука Ольга. Здоровий спосіб життя в юнацькому віці: реальний погляд	80
Драченко Ольга. Гендерні особливості соціальної адаптації	82
Юрченко В.М., Замлинна Наталія. Гендерні особливості міжособистісних стосунків у дітей молодшого шкільного віку	85
Ковальчук Богдана. Феномен психічного здоров'я як об'єкт теоретичних досліджень	87
Ковтун Наталія. Зв'язок між особливостями стосунків у сім'ї та формуванням агресивних реакцій в юнацькому віці	90
Корольчук Ірина. Пам'ять в системі пізнавальної діяльності	93
Костючок Олег. Психологічні особливості впливу соціального статусу в групі на характер міжособистісних стосунків молодших школярів	95
Кужель Інна. Профілактика алкоголізму – основа психічного здоров'я нації	98
Лаворик Лариса. Наукові дослідження материнської сфери – проблеми та перспективи.....	100
Музичук Віта. Згубний вплив куріння на організм людини	103

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Назарець Людмила. Передумови адиктивної поведінки підлітків та фактори захисту тема.....	106
Почасвець Ірина. Гендерні та мотиваційні особливості формування звички тютюнопаління серед студентської молоді	108
Пясецька Ірина. Екологічні і вікові складові психічного здоров'я людини.....	110
Соботович Олександр. Особливості короткочасної пам'яті у студентів-біологів.....	113
Юрим Світлана. Моделювання пам'яті	115
Секція III. Діагностика та шляхи профілактики розладів психіки та поведінки	117
Руденко Н.М, Бейлах О.М. Аналіз рівня сформованості відповідальності студентів-першокурсників	117
Божок Яна. Вплив епілепсії на психічний розвиток і поведінку хворого.....	118
Неровня О.В., Вовк Анна. Психопатологічне функціонування у соціально-культурному контексті.....	121
Гомончук Катерина. Дослідження особливостей сприйняття соціальних феноменів студентами молодших курсів (на основі теорії Дж. Келлі).....	123
Гончарова Наталія. Інформаційні неврози: проблема діагностики і профілактики	126
Дубровський Роман. Переваги ДБСТ над школами-інтернатами у контексті попередження проявів девіантної поведінки	129
Зажицька Тетяна. Теоретичні та прикладні аспекти стилю.....	132
Зеленська О. Проблема погіршення стану здоров'я дітей і молоді в Україні та шляхи формування здорового способу життя	133
Юрченко В.М., Князева Анна. Соціально-психологічні установки українських студентів до сприймання людей інших національностей.....	135
Осьмак Л.П., Кордоба Інна. Комунікативна некомпетентність як чинник соціально дезадаптованої поведінки підлітків	138
Вікторія Косенко. Психологічні аспекти віктимної поведінки в підлітковому віці	139
Козішкurt Уляна. Агресивні тенденції в сучасному суспільстві: інстинкт чи інформаційний наслідок?	142
Кравець Віта. Формування сприятливого мікросередовища сім'ї.....	144
Лабик Юля. Психосоматичні розлади як проблема клінічної психології: регіональні аспекти	147

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Музичук Ірина. Усвідомлення сенсу життя як чинник самоактуалізації підлітків	151
Назаренко Ольга. Проблемы одаренности и гениальности	153
Остапович Ірина. Конструктивні копінг-стратегії.....	155
Поліщук Альона. Фобії-комплекси: причини і наслідки.....	158
Романів Наталія. Специфічні особливості виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування у різних типах навчальних закладів	160
Ромашевська Ольга. Нові шляхи діагностично-корекційної допомоги дітям з особливими потребами	164
Осьмак Л.П., Тирак Тетяна. Психопрофілактика деструктивних форм самоствердження підлітків	167
Усачик Ольга. Антистресорні властивості лікарських рослин – радіопротекторів.....	169
Хоровець Ірина. Психічне здоров'я як складова якості життя особистості	172
Чубко Мар'яна. Зростання патологій щитоподібної залози, викликаних радіаційним забрудненням деяких районів Рівненської області як один із чинників впливу на поведінку людини.....	175
Чекун Юлія. Профілактична дія радіопротекторів по подоланню проявів патогенезу ЦНС	179
Шевців М.В., Чикун Зоряна. Психофізіологічні механізми формування неврозів	181
Юрчук М. Люди і СНІД - знати, щоб жити	183
Янчук Катерина. Психологічні чинники виникнення розладів харчування та шляхи їх профілактики у старшокласниць	186
Відомості про авторів.....	190

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

поведінкою підлітків та розробити корекційно-реабілітаційну програму для розвитку спроможності підлітків протистояти насиллю.

Список використаних джерел

1. Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи / А.Й. Капська, О.В. Безпалько та ін.: Загальна ред.: І. Звереві та Г. Лактіонової. – К.: Наук. світ, 2001. – 129 с.
2. Клиническая и судебная подростковая психиатрия / Под. ред. проф. В.А. Гурьевой. М.: Генезис, 2001. - 480 с.
3. Словник-довідник для соціальних педагогів та соціальних працівників / За заг. ред. А.Й. Капської, І.М. Пінчук, С.В. Толстоухової. – К., 2000. – 260 с.

УДК 316.613.434

АГРЕСИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ: ІНСТИНКТ ЧИ ІНФОРМАЦІЙНИЙ НАСЛІДОК?

Козишкурт Уляна, студентка РДГУ

Керівник: Дружиніна І. А., викл.

Вільям Теккерей вважав, що „світ – це дзеркало, і воно відображає кожному його власний образ” [2, с.206]. Що ж зробило кожного з нас та суспільство загалом такими жорстокими? На планеті Земля немає жодної тварини, яка б вбивала представників свого виду, а людина, „вінець еволюції”, дозволяє собі масово винищувати „побратимів”. Яка ж першопричина агресивної поведінки людини? Існує багато теорій її пояснення.

Наприкінці ХІХ століття відомий італійський антрополог та психіатр Чезаре Ломброзо висунув теорію щодо існування так званих природжених злочинців. Науковець був переконаний, що люди певного типу не стають, а народжуються злочинцями. Це деградовані особистості, які неспроможні контролювати свою агресивну поведінку, і тому для суспільства було б ліпше одразу саджати їх за ґрати або позбавляти життя. Ломброзо навіть створив систему фізичних ознак, які, на його думку, дозволяли ідентифікувати потенційного злочинця: сплющений ніс, низький лоб, рідка борода, широкі щелепи...[4,с.189]. Пізніше була доведена цілковита наукова необґрунтованість цієї тези, однак проблема схильності до імпульсивної, природженої агресії гостро дискутується й досі.

Теорія відомого психолога Томаса Гоббса витікає з твердження, що всі люди по своїй природі егоїстичні, брутальні і жорстокі, тобто агресія закладена у підсвідомості як інстинкт, який, вийшовши з-під

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

контролю, неминуче призводить до вбивств, насильства та грабежів [6].

Зігмунд Фрейд [5] підтримав точку зору Гоббса, але він пішов ще далі, розвинувши свою “теорію двох інстинктів”. Вона полягає у тому, що в кожній людині існують так звані інстинкт життя та інстинкт смерті. Інстинкт життя забезпечує енергію для існування, росту і розвитку, у той час як інстинкт смерті працює на самознищення індивіда.

Інстинкт смерті часто спрямовується назовні, проти навколишнього світу у формі агресивної поведінки. „Агресивність - вважав Фрейд - за своєю суттю не є реакцією на подразнення, а лише деяким постійно присутнім в організмі дуже рухливим імпульсом, який зумовлений самою конструкцією людської істоти” [1, с. 264].

Енергія інстинкту смерті постійно акумулюється в людині. Якщо вона не реалізується в маленьких дозах, то в решті-решт вилетіть в екстремальній формі. Способом очищення від негативної енергії є катарсис (емоції виражаються через плач, слова, символічні дії і т. д.) [3;4].

Через 20 років після Фрейда була висунута альтернативна гіпотеза агресії. Агресія визначалася як набутий (а не інстинктивний) захисний механізм, спричинений зовнішніми факторами, а не внутрішніми.

На сьогоднішній день характеристику поняття „агресія” можна знайти у будь-якому психологічному словнику. Відтак, агресія – це цілеспрямована деструктивна поведінка людини, яка суперечить суспільно встановленим нормам і завдає іншим фізичної шкоди чи спричиняє психологічний дискомфорт. У більшості випадків виникає як реакція суб'єкта на фрустрацію і супроводжується емоційними станами гніву, ненависті, ворожнечі, криками, гриканням кулаками по столу тощо. У масових соціальних явищах агресія проявляється у формі терору, геноциду, етнічних чи релігійних зіткнень. У випадку, якщо агресія виявляється у найбільш екстремальній і соціально неприпустимій формі, вона переростає у насильство [3;4].

Агресія породжується не тільки внутрішніми конфліктами, а й зовнішніми причинами. Так, наприклад, діти в країнах, що перебувають в стані війни, починають набагато раніше і яскравіше проявляти агресію, ніж їх ровесники, які живуть в мирний час.

Останнім часом, великий вплив на психіку і поведінку людини мають засоби масової інформації. Експериментально доведено, що

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

діти, які часто дивляться передачі з елементами насильства, стають більш неврівноваженими і агресивними. Більше того, вони починають сприймати насильство як нормальне явище. Відомо, що люди, які часто спостерігають за агресивними сценами, сприймають агресію як легітимний спосіб вирішення конфліктів (що нерідко можна побачити у різноманітних ток-шоу, реаліті-шоу, кінофільмах та рекламних роликах).

Інколи говорять, що телебачення – дзеркало нашої реальності. Та це не зовсім так. ЗМІ виступають потужним конструктором реальності, впливаючи на наш світогляд. Тому сьогодні, як ніколи, необхідно зрозуміти, що телебачення, являючись джерелом агресії, носієм деструктивних настроїв, створює власне культуру насильства.

Завжди слід пам'ятати, що агресія породжує агресію, і розірвати це коло з кожним днем стає щораз складнішим завданням. Але сучасне життя має бути не тільки страхом, агресією, тривогою або постійним стресом, але й мирним і оптимістичним середовищем, яке впливає на якість сімейного життя людей, успішність їхньої роботи, взаємовідношення між ними.

Список використаних джерел

1. Фрейд З. Групповая психология и анализ “Я”.– М.: Мысль, 1990.– 497с.
2. Ларец мудрых мыслей. Издательско-полиграфическое предприятие „Кострома”, РИО, г. Кострома, 2001. – 392с.
3. Словарь практического психолога / сост. С. Ю. Головин. – Минск: Харвест, М.: ООО „Издательство АСТ”, 2003. – 800с.
4. Психологічна енциклопедія / Автор-упорядник О. М. Степанов. – К.: „Академвидав”, 2006. – 424с.
5. Фрейд З. Введение в психоанализ. Лекции – М., 1989. – 394с.
6. Маерс Д. Психология / Перевод с англ. И. А. Карпиков, В. А. Таравойтова. – второе издание. – Мн.: „Попурри”, 2006. – 848с.

УДК 159.924.7

ФОРМУВАННЯ СПРИЯТЛИВОГО МІКРОСЕРЕДОВИЩА СІМ'Ї

Кравець Віта, студентка РДГУ

Науковий керівник: **Воробйов А.М. к.п.н., проф.**

На сучасному етапі гармонійний розвиток і гармонійні стосунки в сім'ї зустрічаються все менше і менше.